

Eindadvies Hogeschool van Amsterdam

24 oktober 2016

1. Inleiding

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van:

- de prestatieafspraken zoals vastgelegd in de beschikking van 3 november 2012,
- de rapportage over het Centre of expertise Amsterdam Creative Industries van 1 mei 2016,
- de rapportage over het Centre of expertise KennisDC Logistiek van 20 april 2016
- de rapportage van de Hogeschool van Amsterdam van 31 mei 2016 over voornoemde prestatieafspraken van 3 november 2012 in het jaarverslag 2015,
- de aanvullende informatie in notitie van 30 juni 2016 aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en
- de door de Hogeschool van Amsterdam verschaft aanvullende informatie na het gesprek van 13 september 2016, d.d. 19 en 28 september 2016.

De commissie heeft op 13 september 2016 een gesprek gevoerd met het College van Bestuur van de Hogeschool van Amsterdam (hierna HvA). Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de HvA de rapportage toe gelicht. Tevens heeft de commissie op 17 mei 2016 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van het Centre of expertise Amsterdam Creative Industries en heeft de commissie op 17 mei 2016 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van het Centre of expertise KennisDC Logistiek.

In dit advies geeft de commissie – op basis van de schriftelijke informatie en het gevoerde gesprek – haar oordeel over de resultaten van bovengenoemde afspraak.

In dit advies komen achtereenvolgens aan de orde:

- het oordeel van de commissie over de geboekte resultaten voor de in 2012 ten aanzien van onderwijs en onderzoek (profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie) geformuleerde ambities;
- het oordeel van de commissie over de geboekte resultaten voor de in 2012 ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces geformuleerde ambities;
- het eindadvies van de commissie aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De commissie merkt op dat zij het voorstel voor de prestatieafspraken van de HvA in 2012 heeft beoordeeld als 'zeer goed'. In 2012 heeft de HvA ambities geformuleerd voor de verplichte indicatoren bij onderwijskwaliteit en studiesucces. Bijlage 1 bevat een overzicht van de realisatie in 2015.

2. Profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie

2.1 Profilering onderwijs

Onderwijsdifferentiatie

In haar prestatieafspraken heeft de HvA aangegeven vooral in te willen zetten op honoursprogramma's, op driejarige trajecten voor studenten met een vwo-diploma, en op een meer flexibel onderwijsaanbod.

De commissie constateert dat het voornemen om het onderwijs voor vwo'ers aantrekkelijk te maken is ingevuld door het aanbieden van driejarige vwo- trajecten, de mogelijkheid om een gecombineerd hbo-wo programma te kiezen (zoals de universitaire pabo) of de mogelijkheid een van de twaalf doorstroomminoren te volgen die directe doorstroom naar een verwante wo-master mogelijk maken. De commissie ziet in dit laatste ook een concreet resultaat van de samenwerkingsrelatie die de HvA met de Universiteit van Amsterdam (UvA) en de Vrije Universiteit (VU) heeft.

De ambitie om haar excellentieprogramma's verder te ontwikkelen als vervolg op het landelijke Sirius-programma heeft de HvA ingevuld door het aanbieden van een aantal honoursprogramma's in de vorm van intra-curriculaire programma's die als bijzondere trajecten in de opleidingen zijn ingebed. Deze modules kunnen door geselecteerde studenten zowel in de propedeuse fase als in de hoofdfase van de opleiding worden gevolgd en worden afgesloten met een excellentiecertificaat.

De commissie constateert verder dat HvA gewerkt heeft aan de ontwikkeling van een meer flexibel onderwijsaanbod. De mogelijkheden om leren en werken te combineren met behulp van blended learning, ICT en social media worden in experimenten onderzocht. Deeltijdonderwijs speelt vooral bij het master en Associate degree (Ad) onderwijs een belangrijke rol. Bij de bachelorprogramma's ziet de commissie het aantal in deeltijd of in duale vorm aangeboden opleidingen teruglopen. Dit sluit aan bij de prestatieafspraken om deeltijdopleidingen selectief aan te bieden, aansluitend bij de profileringsambities van de HvA en de regionale arbeidsmarkt.

Het thema internationalisering kreeg in de prestatieafspraken van de HvA geen bijzondere aandacht. De laatste jaren heeft de HvA internationalisering als strategisch thema ontwikkeld. In dat kader stimuleert de HvA studenten om in het buitenland studie- en stage ervaring op te doen, biedt ze acht internationale en Engelstalige opleidingen aan met een 'international classroom'. De HvA werkt onder meer samen met buitenlandse hogescholen in een door de HvA geïnitieerd Europees consortium.

Onderwijsaanbod

De HvA gaf in 2012 aan kritisch te blijven kijken naar het aanbod van Ad's en bacheloropleidingen. De commissie constateert dat er momenteel, net als bij het afsluiten van de prestatieafspraken, vijf Ad opleidingen zijn, maar dat twee van die opleidingen in 2015 in afbouw zijn. De HvA is afgestapt van het voornemen om terughoudend te zijn met de ontwikkeling van Ad's en is gestart met de opzet van een Community College, dat eigenstandige Ad-opleidingen gaat aanbieden.

Verder stelt de commissie vast dat het aantal aangeboden bacheloropleidingen licht is afgenomen door de samenvoeging van elf tot vier opleidingen in vooral het domein techniek (stamopleidingen) en het domein digitale media en creatieve industrie. De voorgenomen uitbreiding van het masteraanbod is ook gerealiseerd: het aanbod is gegroeid van zeven naar veertien master opleidingen.

2.2 Onderzoek en valorisatie

Zwaartepuntvorming

Het onderzoek aan de HvA wordt uitgevoerd in zeven, domeingerelateerde kenniscentra. De thema's voor onderzoek worden in samenspraak met partners bepaald. De kwaliteit van het onderzoek is in 2015 door een externe commissie geëvalueerd en op de meeste aspecten met goed of voldoende beoordeeld. De HvA investeert verder in de kwaliteit van haar onderzoek via promotietrajecten en pre-promotietrajecten voor medewerkers. Conform de prestatieafspraken profileert de HvA zich verder op vier speerpunten, gerelateerd aan maatschappelijke en grootstedelijke problematiek. Aan die speerpunten zijn in 2015 twee onderzoeksthema's toegevoegd: Urban education en Ondernemerschap. Binnen de speerpunten zijn samenhangende onderzoeksprogramma's ontwikkeld. De uitwerking van die programma's wordt door de toekenning van middelen aan de speerpuntprogramma's conform de afspraak gefaciliteerd. De inhoudelijke bijdrage bij de ontwikkeling van de onderzoeksagenda is beperkt gebleven, zo blijkt uit de externe evaluatie bij de HvA (commissie Meurs).

Door een toegenomen focus op onderzoek en een toename van het aantal lectoren en onderzoekers is de nagestreefde stijging van het aantal wetenschappelijke en professionele publicaties behaald. De HvA is succesvol geweest in het verwerven van RAAK-subsidies (zeven in 2015) en heeft de doelstelling om binnen elk onderzoeksprogramma één RAAK project te hebben voor zes van de zeven domeinen behaald.

Bijlage 2 bevat een oordeel van de commissie over de voortgang van het Centre of Expertise Amsterdam Creative Industries en van Centre of Expertise KennisDC Logistiek.

Valorisatie

De relatie van het onderwijs en onderzoek met het werkveld is aan de HvA ingebed in lokale en regionale samenwerkingsrelaties. De samenwerking met de gemeente Amsterdam en deelname aan de Amsterdam Economic Board zijn geïntensiveerd, waardoor de wisselwerking in de keuze en uitwerking van maatschappelijke en grootstedelijke thema's, problemen en oplossingen wordt versterkt. De Labs, de gecombineerde onderzoeks-, leer en werkplekken van de hogeschool, die in de prestatieafspraken werden gepresenteerd, zijn doorontwikkeld en verankerd in de speerpunten en focusthema's. De Labs worden in een evaluatie van het HvA onderzoek door een externe evaluatiecommissie bestempeld als een succesvolle verbinding van onderwijs, onderzoek en vragen uit de beroepspraktijk. De reeds in 2012 bestaande BOOT-winkels (Buurtwinkels voor onderwijs, onderzoek en talent) en de Knowledge Mile zijn goede voorbeelden van de verbinding van de HvA met haar omgeving. Via de participatie in de Innovatie Exchange Amsterdam (IXA) heeft de HvA een infrastructuur tot haar beschikking die haar in staat heeft gesteld succesvol te zijn in aanvragen voor nationale en internationale onderzoekssubsidies. Ondernemerschap werd in de prestatieafspraken als een profileringskenmerk aangemerkt. Het wordt gestimuleerd door het faciliteren van startups, door het positioneren van onderzoek in een onderzoeksthema en door de doorontwikkeling van ondernemerschapsonderwijs. De rol van het Amsterdam Centre for Entrepreneurship (ACE) is opgenomen in IXA. Overigens heeft de HvA te kennen gegeven dat het thema Ondernemerschap niet meer als zelfstandig speerpunt zal worden gezien, maar vanaf 2016 wordt voortgezet als een onderlegger voor de andere speerpunten.

Ondernemerschap blijft een hogeschool-breed lectoraat. In de Labs speelt ondernemerschap van studenten en docenten een belangrijke rol.

2.3 Voortgang ten aanzien van profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie

De commissie oordeelt dat de HvA aanzienlijke voortgang heeft gemaakt met het realiseren van haar ambities ten aanzien van profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie. De HvA heeft een gedifferentieerd onderwijsaanbod en heeft herkenbare zwaartepunten aangebracht. De bijna twintig Labs zijn een veelbelovend concept voor een succesvolle verbinding van onderwijs, onderzoek en vragen uit de beroepspraktijk in de regio Amsterdam.

3. Onderwijskwaliteit en studiesucces

3.1 Kwaliteit en excellentie

De HvA heeft er in de prestatieafspraken voor gekozen haar ambitie ten aanzien van onderwijskwaliteit af te meten aan de studenttevredenheid over de opleiding in het algemeen, zoals vastgesteld in de Nationale Studenten Enquête (NSE). De beoogde handhaving van de NSE-score op dit punt (65% tevreden of zeer tevreden) is met een score van 70% ruimschoots gehaald.

Naast het studentenoordeel heeft de HvA zich ook doelen gesteld voor de deelname van studenten aan een excellentieprogramma, zowel in de propedeuse (5%) als in de hoofdfase (6%). De commissie stelt vast dat de beoogde deelname in de hoofdfase is gerealiseerd en dat de deelname in de propedeuse vrijwel is gerealiseerd (4%). Dit laatste schrijft de HvA toe aan de druk die de verhoging van de BSA-norm heeft gelegd op de eerstejaars.

Conclusie

De commissie concludeert dat de HvA haar ambitie ten aanzien van de studenttevredenheid heeft gerealiseerd. De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van het aspect kwaliteit en excellentie als positief.

3.2 Studiesucces

De HvA rapporteert ten aanzien van studiesucces resultaten die voor switch binnen de instelling de ambitie overtreffen, voor uitval in het eerste jaar vrijwel op het niveau liggen van de ambitie en voor bachelorrendement van herinschrijvers bij dezelfde instelling na C+1 (nominale studietijd + een jaar) achterblijven bij de streefwaarde. De uitval is met 31,1% hoger dan het streefniveau (30%) en het rendement is met 54,2% lager dan de ambitie (60%).

HvA heeft een breed pakket van maatregelen getroffen om het bachelorrendement te verhogen en de uitval te beperken, zoals de verplichte invoering van de studiekeuzecheck, het verhogen van het aantal contacturen, het intensiveren van de studentbegeleiding en de verbetering van de studeerbaarheid. Eveneens in het kader van het verminderen van de uitval heeft HvA fors geïnvesteerd in de aansluiting mbo-hbo. De verhoging van de BSA norm tot 50 studiepunten heeft eraan bijgedragen dat studenten met minder achterstand aan de hoofdfase beginnen. HvA heeft geïnvesteerd in doorlopende onderzoeklijnen in het curriculum om ervoor te zorgen dat studenten beter voorbereid zijn op de eindfase van hun studie. Een goede voorbereiding verstevigt de basis op weg naar een beter eindniveau.

Met ontwerpcriteria voor 'robuust en studeerbaar onderwijs' opgesteld in 2013, werd beoogd het onderwijs zo in te richten dat de programma's beter studeerbaar zijn, plannings- en roosterperikelen niet langer tot onnodige vertraging aanleiding geven en dat studenten meer tevreden zijn over hun opleiding. Maatregelen om de studentbetrokkenheid te vergroten hebben eveneens als oogmerk bij te dragen aan studiesucces.

De commissie merkt op dat HvA de volgende factoren noemt die het resultaat beïnvloed hebben. Als eerste geeft zij aan dat naar haar mening de looptijd van de prestatieafspraken te kort is om de effecten van de genomen maatregelen op het rendement te kunnen waarnemen. Ook brengt HvA naar voren dat de samenstelling van, en de grote schommelingen in de instroom het rendement onder druk zetten, vooral door de grote toestroom vanuit andere hogescholen in de Randstad en de onvoorspelbaarheid van de verdeling daarvan over de opleidingen. HvA merkt tot slot op dat als de wettelijke randvoorwaarden invoering van een verplichte studiekeuzecheck eerder mogelijk hadden gemaakt, de ambitie op uitval wellicht behaald zou zijn.

De commissie heeft de volgende overwegingen ten aanzien van de bovenstaande factoren. De commissie constateert over de volle breedte van het hbo een spanningsveld tussen toegankelijkheid, kwaliteit en studiesucces. Dit speelt het sterkst bij hogescholen zoals HvA, die een zeer diverse studentenpopulatie hebben. De commissie tekent daarbij aan dat vanuit het hbo bij het maken van de prestatieafspraken al expliciet aandacht is gevraagd voor dit zogeheten hbo-trilemma. De commissie onderkent dat de impact van de verhoogde kwaliteitseisen moeilijker bleek in te schatten dan gedacht; veel hogescholen hebben hun ambities voor studiesucces niet kunnen realiseren. Daar komt bij dat een aantal instellingen op onderdelen last heeft gehad van vertraagde wet- en regelgeving. De commissie heeft deze voor het hbo generieke factoren, die de resultaten op het gebied van studiesucces beïnvloed hebben, meegenomen in haar overwegingen. De samenstelling van de HvA-instroom is divers en kent relatief veel studenten van niet-westerse allochtone afkomst. Het aandeel van de niet-westerse allochtone studenten ligt rond 27% en was relatief stabiel gedurende de looptijd van de prestatieafpraak. Dit percentage is iets lager dan bij de andere grote Randstad-hogescholen. De instroom van studenten met een mbo-diploma – een andere categorie studenten die een grotere kans maakt om uit te vallen of langer over de studie te doen - is licht gestegen en ligt op het (relatief hoge) niveau van 31% (op de derde plaats van de G5-hogescholen¹). De instroom van studenten met een vwo-achtergrond is gedaald, maar HvA heeft vergeleken met de andere G5-hogescholen nog wel de hoogste vwo-instroom. De commissie erkent dat combinatie van deze instroomkenmerken, vergeleken met de andere Randstadhogescholen, een beperkt neerwaarts effect heeft gehad op de studiesucces resultaten.

De commissie acht daarnaast de volgende factoren van belang. Zij constateert dat de absolute waarde van uitval in 2015 boven de nulmeting ligt en niet sterk afwijkt van de uitval bij andere G5 hogescholen. De ambitie op uitval is nog niet bereikt, maar de commissie ziet wel dat een trendbreuk ten goede is opgetreden. De commissie constateert dat bij de meeste G5-hogescholen de uitval eveneens met enkele procentpunten is gestegen. De verlate invoering van de verplichte studiekeuzecheck is,

---

¹ G5 = de vijf grote hogescholen in de Randstad: Hogeschool van Amsterdam, Haagse Hogeschool, Hogeschool Utrecht, Hogeschool Rotterdam en Inholland

zo meent zij, een van de mogelijke verklaringen voor de achterblijvende resultaten bij uitval.

In de groep van de G5-hogescholen is het rendement van HvA relatief laag. Het rendement was bij de nulmeting hoger dan bij de realisatie in 2015, maar het laatste jaar trad een opwaartse trendbreuk op. De commissie constateert bovendien dat bij alle Randstedelijke hogescholen het in 2015 gerealiseerde rendement soms fors is achtergebleven bij de nagestreefde waarde; bij HvA is dat in mindere mate het geval.

Conclusie

De commissie concludeert dat de ambitie ten aanzien van het bachelorrendement niet is gerealiseerd, ten aanzien van de uitval vrijwel is gerealiseerd en ten aanzien van switch is gerealiseerd. Niettemin beoordeelt de commissie, alles overwegende en na toelichting door de instelling, de resultaten ten aanzien van het aspect studiesucces als positief.

3.3 Maatregelen met betrekking tot onderwijsintensiteit, docentkwaliteit en indirecte kosten

De commissie constateert ten aanzien van de maatregelen ter bevordering van de onderwijskwaliteit het volgende.

Het percentage docenten met een masterdiploma is van 64,6% in 2012 gestegen tot 75,5% in 2015. Daarmee is de doelstelling (72%) bereikt. In het professionaliseringsplan uit 2013 en HvA promotieregeling is vastgelegd dat docenten die geen masterdiploma hebben gefaciliteerd kunnen worden om een master of PhD-grad te halen. De commissie heeft waardering voor de wijze waarop de didactische bij- en nascholing van docenten in HvA Academie is opgezet. Verder heeft HvA in haar aannamebeleid de eis opgenomen dat nieuw aan te stellen docenten in vaste dienst minimaal een master hebben.

De commissie stelt verder vast dat alle voltijd bacheloropleidingen van HvA in 2015 voldoen aan de afgesproken norm van twaalf of meer geprogrammeerde contacturen per week in het eerste studiejaar.

HvA heeft geïnvesteerd in uitbreiding van het personeelsbestand, vooral met onderwijzend en onderzoekend personeel (OP). In het kader van de prestatieafspraken is afgesproken dat de ratio OP ten opzichte van ondersteunend personeel (OOP) op 1,66 uitkomt. Mede hierdoor dalen de indirecte kosten. De commissie stelt vast dat de OP/OOP ratio is gestegen van 1,48 naar de streefwaarde 1,66. Ook de herinrichting van de ondersteunende organisatie heeft hieraan een bijdrage geleverd.

Conclusie

De commissie concludeert dat de ambities ten aanzien van de docentkwaliteit, de onderwijsintensiteit en de indirecte kosten zijn gerealiseerd. De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van het aspect maatregelen ter bevordering van de onderwijskwaliteit als positief.

3.4 Aanvullende overwegingen

In aanvulling op bovengenoemde overwegingen wil de commissie met name haar waardering uitspreken voor het brede pakket maatregelen dat HvA heeft genomen – deels in het consortium met de G5 hogescholen – om het studiesucces en eindniveau van zowel studenten met een mbo-vooropleiding als studenten met een migrantenachtergrond te vergroten. Tevens zijn er indicaties dat de opwaartse trend in

het bachelorrendement doorzet. De commissie leidt dit af uit de stijging van het propedeuserendement na een jaar die zichtbaar is bij de meer recent ingestroomde cohorten, de stijging van het hoofdfaserendement na drie jaar van het cohort studenten dat in 2012 met de hoofdfase is gestart (4% hoger dan van het cohort dat in 2011 met de hoofdfase is gestart) en de daling van de uitval van studenten in het eerste jaar van de hoofdfase.

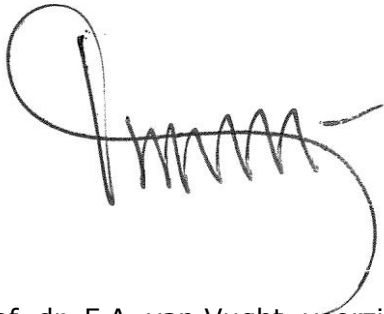
4. Advies aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

In verband met het vaststellen van de gevolgen, bedoeld in artikel 13, eerste lid, van het Besluit experiment prestatiebekostiging (Staatsblad 2012, 534) komt de commissie op grond van de beoordeling van de rapportage van HvA tot het volgende advies aan de minister van OCW.

De commissie beoordeelt de resultaten ten aanzien van:

1. het aspect kwaliteit en excellentie als positief
2. het aspect studiesucces als positief, en
3. het aspect maatregelen als positief.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large initial 'F' followed by a series of loops and a final flourish.

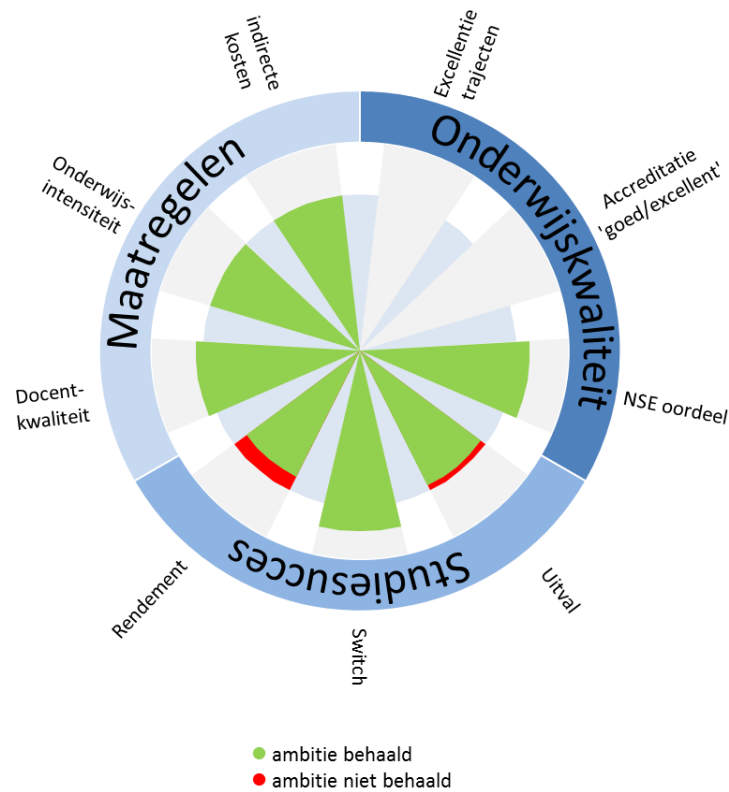
prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1

Scores verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	Nulmeting	Ambitie	Realisatie 2015
Uitval	29,6	30,0	31,1
Switch	11,5	12,0	10,4
Bachelorrendement	58,8	60,0	54,2
Studentoordeel (NSE)	65,8	65,0	70,7
Docentkwaliteit	64,6	72,0	75,5
Onderwijsintensiteit	0	0	0
Indirecte kosten (ratio OP/OOP)	1,55	1,66	1,66

Ratio realisatie 2015 en ambitie

In bovenstaande figuur wordt de realisatie op de verplichte indicatoren weergegeven in relatie tot de ambitie op die indicatoren. Als de realisatie de ambitie overstijgt is het segment groter dan de binnenste cirkel. Blijft de realisatie achter bij de ambitie dan kleurt het niet behaalde deel van de ambitie rood. Hoe groter het rode gedeelte hoe verder de realisatie relatief van de ambitie verwijderd is gebleven.

BIJLAGE 2

Voortgang van het Centre of expertise Amsterdam Creative Industries en Centre of expertise KennisDC Logistiek

Centre of expertise Amsterdam Creative Industries

Overwegingen ten aanzien van de integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek

De commissie constateert dat het CoE een scherpe focus tentoonspreidt voor het aanpakken van maatschappelijke problemen op het snijvlak van creatieve industrie en digitale technologie. Deze focus wordt in diverse labs op zo'n wijze operationeel gemaakt dat de beoogde doelstellingen omtrent onderwijs en onderzoek ruimschoots worden behaald. De commissie constateert tevens dat het CoE het zelf geformuleerde aandachtspunt voor de integratie met het onderwijs voortvarend oppakt. Onder invloed van de profileringsmiddelen zijn keuzes gemaakt in de profilering van de hogescholen. De commissie concludeert dat het CoE zich op dit criterium in *de uitbreidingsfase*² bevindt; met als aandachtspunten het verder uitbreiden van de labs en het versterken van het interne commitment binnen de hogescholen. Voor de verduurzaming vindt de commissie het van belang dat de door ontwikkeling van het CoE in het strategisch beleid van de hogescholen is verankerd.

Overwegingen ten aanzien van de cofinanciering en publiek-private(-publieke) samenwerking

De commissie constateert dat het CoE erin geslaagd is de voornamelijk kortdurende samenwerkingsovereenkomsten met bedrijven om te zetten in contracten voor langere termijn. Er is sprake van een publiek-privaat samenwerkingsverband dat wordt aangestuurd via de industrieadviesraad die – met de voorgenomen uitbreiding - de beoogde markt goed vertegenwoordigt. Tevens participeert het CoE actief in de Topsector Creatieve Industrie. De cofinanciering gaat de eigen prognoses te boven, waarbij het CoE er – eveneens tegen eigen verwachting in – in geslaagd is om (in beperkte mate) cash financiering uit de markt te verkrijgen. De commissie concludeert dat het CoE zich op dit criterium in *de uitbreidingsfase* bevindt. Met de strategische samenwerking tussen de drie partnerhogescholen en het groeiend aantal bedrijven dat bijdraagt, is een belangrijke basis voor de verduurzaming gelegd. De commissie benoemt het borgen van het financieringsmodel van de afzonderlijke labs door het CoE daarbij als aandachtspunt.

---

² De commissie maakt gebruik van *het fasenmodel publiek-private samenwerking in het beroepsonderwijs*. In dat model worden vijf fasen van ontwikkeling onderscheiden: 1: Starten; 2: Ontwikkelen; 3: Valideren; 4: Uitbreiden; 5: Onderhouden. Voor meer informatie over dit model: zie www.rcho.nl of www.publiekprivaatsamenwerken.nl.

Centre of expertise KennisDC Logistiek

Overwegingen ten aanzien van de integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek

De commissie constateert dat een landelijk netwerk is ontstaan van regionale Kennisdistributie Centra (KDC), verbonden door het CoE. Dit CoE zorgt voor kennisdeling en voert tevens landelijke activiteiten uit om deze kennisdeling te stimuleren. Het CoE borgt eveneens de taakverdeling tussen de KDC's. De Topsector Logistiek is een sterke en betrouwbare partner gebleken. De doelstellingen omtrent kennisdeling ("create it, tell it, sell it en keep it") zijn bereikt, hetgeen onder meer blijkt uit de betrokkenheid van een groot aantal ondernemers. Enkele activiteiten – zoals rond startups – zijn nog in ontwikkeling. Tevens constateert de commissie dat het merendeel van de doelstellingen door slechts enkele KDC's wordt bereikt: een uitdaging ligt voorhanden om ook de andere KDC's dezelfde impact te laten bereiken. De commissie constateert dat het CoE op dit criterium aan het einde van de *valideringsfase*³ zit. Voor de verduurzaming is het goed dat het mbo en wo nadrukkelijker in het netwerk worden betrokken en alle KDC's vergelijkbare impact behalen.

Overwegingen ten aanzien van de cofinanciering en publiek-private(-publieke) samenwerking

De commissie constateert dat zowel op landelijk als regionaal niveau sprake is van publiek-private samenwerking, waarin het overgrote deel van de cofinanciering op regionaal niveau wordt gerealiseerd. De omvang van de cofinanciering is over het geheel gezien conform de doelstellingen. Het CoE verwacht op korte termijn tevens landelijke financiering via logistieke O&O fondsen. De regionale bedrijfsnetwerken vormen de basis van het CoE. Het CoE vervult een belangrijke functie om deze netwerken vitaal te houden en door te ontwikkelen via kennisdelingsactiviteiten. De commissie constateert dat het CoE op dit criterium aan het einde van *de valideringsfase* zit. De commissie geeft als aandachtspunt mee de financiering – op korte en lange termijn - om het CoE in staat te stellen de aanjaagfunctie te blijven vervullen. Voor de verduurzaming vindt de commissie het van belang om, naast het benutten van O&O fondsen, ook de mogelijkheden te onderzoeken om de betaalde dienstverlening verder te ontwikkelen.

---

³ De commissie maakt gebruik van *het fasenmodel publiek-private samenwerking in het beroepsonderwijs*. In dat model worden vijf fasen van ontwikkeling onderscheiden: 1: Starten; 2: Ontwikkelen; 3: Valideren; 4: Uitbreiden; 5: Onderhouden. Voor meer informatie over dit model: zie www.rcho.nl of www.publiekprivaatsamenwerken.nl.